

**ХАРАКТЕРИСТИКА МОТИВІВ І ІНТЕРЕСІВ
ШКОЛЯРІВ 5-ІХ – 11-ІХ КЛАСІВ
ДО ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНОЮ КУЛЬТУРОЮ І СПОРТОМ**

Бакіко І. В.

*кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент,
доцент кафедри фізичної культури, спорту та здоров'я
Луцького національного технічного університету
м. Луцьк, Україна*

Савчук С. А.

*кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент,
доцент кафедри фізичної культури, спорту та здоров'я
Луцького національного технічного університету
м. Луцьк, Україна*

Ковальчук В. Я.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри фізичної культури, спорту та здоров'я
Луцького національного технічного університету
м. Луцьк, Україна*

Науково-технічний прогрес породжує великі зміни в багатьох галузях знань. Це призводить до майбутньої інтенсифікації й ускладнення процесу навчання в загальноосвітній школі. Об'єм вивченої інформації, якої щороку збільшується, вимагає від учнів великих психічних і фізичних зусиль. Від ефективності фізичного виховання значно залежить стан здоров'я, рівень працездатності та професійне майбутнє школярів. Саме тому потрібно шукати можливості вдосконалення фізичного виховання в школах за рахунок, з одного боку, покращення діяльності школярів, а з іншого – підвищення результативності роботи педагогів.

Інтегральним результатом соціально-економічного й духовного розвитку суспільства є стан здоров'я нації. Всім відомо, здоров'я людини формується в дитячому віці на базі генетичних факторів, екологічних умов та способу життя. Одним з ефективних засобів покращення здоров'я та фізичної підготовки дітей є виконання фізичних вправ [1, 2, 5].

У наукових дослідженнях розроблено концептуальні положення фізичного виховання дітей, подаються рекомендації щодо спрямованості рухових дій і дозування навантажень. Водночас залучення школярів до

фізичного виховання певною мірою визначається рівнем розвитку мотивації та інтересу до такої діяльності [3, 4, 6].

В результаті проведення анкетування в наших дослідженнях було з'ясовано, що 43,2 % учнів не займаються спортом, при цьому слід відмітити, що найбільша кількість цих дітей була серед дівчат 5-го – 11-го класів, хлопців 8-го та 9-го класів (табл. 1).

Таблиця 1

**Відношення учнів 5 – 11 класів до дисципліни «Фізична культура»,
%**

5 клас		6 клас		7 клас		8 клас		9 клас	
х (n=30)	д (n=30)	х (n=30)	д (n=30)	х (n=30)	д (n=30)	х (n=30)	д (n=30)	х (n=30)	д (n=30)
Чи займаєтесь Ви спортом?									
60,0	40,0	56,6	53,3	50,0	46,7	43,3	40,0	40,0	36,6
40,0	60,0	43,4	46,7	50,0	53,3	56,7	60,0	60,0	63,4
Якщо «ні», то з якої причини?									
43,3	40,0	40,0	43,3	43,3	43,3	40,0	40,0	40,0	43,3
40,0	43,3	43,3	40,0	40,0	40,0	43,3	43,3	43,3	40,0
Скільки разів на тиждень Ви тренуєтесь?									
60,0	50,0	50,0	50,0	46,6	43,3	33,3	30,0	20,0	16,6
16,6	10,0	10,0	10,0	6,6	0	0	6,6	0	6,6
20,1	23,3	0	0	23,3	0	0	23,3	0	16,6
3,3	3,3	6,6	0	3,3	0	6,6	3,3	13,3	9,9
0	13,4	33,4	40,0	20,2	56,7	60,1	36,8	66,7	50,3

Причини, які назвали школярі, із-за яких вони не займаються спортом, були наступні: не маю бажання та за станом здоров'я (56,8 % та 43,2 % відповідно). Приблизно однаково кількість голосів припала на дані варіанти відповідей учнів не залежно від року навчання та статті учнів.

Відповідаючи на питання анкети: «Яким видом спорту займаєтесь?», респонденти назвали наступні види рухової активності, а саме: єдиноборства, танці, ігрові види спорту (баскетбол, футбол, волейбол, теніс), атлетична гімнастика, легка атлетика, плавання, туризм, шейпінг, аеробіка, шахи, шашки.

Ми спитали у школярів: «Скільки разів на тиждень Ви тренуєтесь?», нас занепокоїв той факт, що починаючи з дівчат 7-го та закінчуючи респондентами 11-го класів, найвищий відсоток голосів припав на варіант відповідей – не займаюсь фізичними вправами. Слід зазначити, що школярі 5-го – 6-го та хлопці 7-го класів найвищий відсоток голосів надали варіанту – 2 рази на тиждень займаються руховою активністю. По незначному відсотку отримали решта варіантів відповідей.

Відповідаючи на питання анкети, спостерігається наступна ієрархія у відповідях. Так пріоритетом у відповіді на питання «З якою метою Ви займаєтесь спортом?» найбільший відсоток респондентів не займаються

спортом. У хлопців та дівчат 5-го, 7-го, хлопців 8-го та дівчат 11-го класів є покращення здоров'я. В опитуваних учнів 6-го та дівчат 10-го класів – це підвищити фізичну підготовленість. Варіант – «для спілкування з друзями» обрали дівчата 8-го, учні 9-го та хлопці 10-го класів. 16,6 % юнаків випускного класу вказали на варіант – досягти високих спортивних результатів.

Даючи відповідь на питання: «Як часто Ви пропускаєте заняття з фізичної культури?», загалом варіанти відповідей розподілились наступним чином: майже не пропускаю – 31,0 %; тільки, коли хворію – 20,6 %; 3 – 4 рази на семестр – 15,5 %; часто – 18,9 %; займаюсь у СМГ – 3,4 %; звільнений (-на) – 10,6 %. Респонденти 5 – 7-их, 9-го та 11-го класів найбільше голосів надали варіанту – майже не пропускаю. 40,1 % хлопців та 43,5 % дівчат 8-го класу обрали відповідь – тільки, коли хворію. По 33,4 % юнаків 10-го класу обрали варіанти – майже не пропускаю та тільки, коли хворію. 53,5 % дівчат цієї вікової категорії назвали відповідь – тільки, коли хворію.

Аналізуючи варіанти відповідей учнів на питання анкети: «Чи вважаєте Ви, що фізична підготовка потрібна для оволодіння Вашою майбутньою професією?», стовідсотково всі респонденти, обох статей, визначились із відповіддю та стверджено відповіли – так, виставивши при цьому 10 балів.

На питання: «Як Ви оцінюєте свою фізичну підготовленість?», треба було виставити бал від 1 до 10, де 1 – погана, 10 – дуже висока. Загалом респонденти обрали бали від 5 до 8, що свідчить про середній рівень фізичної підготовленості. Бали від 1 до 4 та від 9 до 10 виділила незначна кількість учнів. Подібна тенденція спостерігається у респондентів 5-их – 11-их класів, коли вони давали відповідь на питання: «Як Ви оцінюєте своє фізичне здоров'я?».

Ми поцікавились у школярів: «Чи можна досягти високого рівня фізичної підготовленості і фізичного здоров'я відвідуючи тільки навчальні заняття з фізичної культури?». Пропонувалось виділити бал – 1, що означає – «так», або 10 балів, що означає – «ні». Також були і проміжні бали від 2 до 9. Варіанти відповідей респондентів були розподілені між цифрами від 7 до 10, що означає неможна досягнути високого рівня фізичної підготовленості і фізичного здоров'я відвідуючи тільки навчальні заняття з фізичної культури.

Учням, відповідаючи на питання анкети: «З якою метою Ви відвідуєте заняття з фізичної культури?», треба було обрати один варіант з наступних: знаю, що це нормально для здоров'я; для отримання балів з фізичної культури; цікаво на заняттях; виховую вольові якості; щоб отримати консультацію для самостійних занять фізичною активністю; щоб підвищити свою фізичну підготовленість; щоб не мати заборгованості з предмету «Фізична культура»; щоб навчитися новим

вправам; щоб отримати розрядку після розумового навантаження; щоб підвищити свою рухову активність; не відвідую.

Найвищий відсоток голосів респондентів припав на відповідь – знаю, що це нормально для здоров'я. Виняток складають лише дівчата 9-го (15,2 %) та 10-го (13,3 %) класів, які вказали на варіант – для отримання балів з фізичної культури, а також юнаки 11-го (16,6 %) класу, які обрали відповідь – виховую вольові якості. По незначному відсотку припав на варіант відповіді – не відвідую заняття з фізичної культури.

Таким чином, можна констатувати, що аналіз дослідження мотивів та інтересів учнів в галузі фізичного виховання і спорту показав, що:

1. Переважна більшість школярів займаються спортом;

2. Учні займаються такими видами рухової активності, як: єдиноборства, танці, ігрові види спорту (баскетбол, футбол, волейбол, теніс), атлетична гімнастика, легка атлетика, плавання, туризм, шейпінг, аеробіка, шахи, шашки;

3. Значна частина школярів займається спортом з метою покращення здоров'я.

4. Переважна частина школярів не пропускають заняття з фізичної культури.

5. Школярі відвідують заняття з фізичної культури з метою покращення свого здоров'я. Слід зазначити, що шкільна молодь усвідомлює ціннісний вплив занять фізичними вправами на людський організм.

Література:

1. Віндюк А.В. Основи технології самостійних занять фізичними вправами учнів молодших класів [автореферат]. Л.; 2002. 18 с.

2. Круцевич Т.Ю. Управління фізичним станом підлітків в системі фізичного виховання [автореферат]. К.; 2000. 44 с.

3. Сембрат С.В. Ігрове спрямування фізичної підготовки дітей молодшого шкільного віку [автореферат]. Л.; 2003. 20 с.

4. Фролова Н.О. Особистісно зорієнтований підхід у фізичному вихованні молодших школярів [автореферат]. К.; 2003. 20 с.

5. Шиян Б.М. Теорія і методика фізичного виховання школярів : у 2 ч. Т. : Навч. кн. Богдан, 2002. Ч. 2. 248 с.

6. Ячнюк І., Ячнюк Ю., Ячнюк М. Мотиви до занять фізичною культурою та спортом учнів старших класів. Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. 2008;2:303–306.